

Εφησυχασμός και υποτροπή

Του ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ*

Το τελευταίο διάστημα μας θυμίζει πως πέρα από το δημοσιονομικό έλλειμμα και αυτό του εξωτερικού εμπορίου που προκάλεσαν την κρίση, περισσότερο επώδυνο ήταν το έλλειμμα αξιοπιστίας της πολιτικής. Από τη λήξη του τελευταίου προγράμματος, το περασμένο καλοκαίρι, ο δημόσιος λόγος που κυριαρχεί μικρή μόνο σχέση έχει με την οικονομική πραγματικότητα. Η ελληνική οικονομία είναι ακόμη αδύναμη. Η έξοδος της από την κρίση δεν θα ολοκληρωθεί πριν επιδείξει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, που θα στηρίζονται σε ισχυρή ροή επενδύσεων, ομαλή χρηματοδότηση από τις διεθνείς αγορές και μειωμένη επιβάρυνση χρέους.

Την περασμένη δεκαετία, αποφεύχθηκε μια μη αναστρέψιμη καταστροφή και έγιναν βήματα προόδου. Όμως, η αδυναμία θεσμικού μετασχηματισμού οδήγησε σε προσαρμογή μέσω βαθιάς ύφεσης. Αυτός ο μετασχηματισμός, προς την κατεύθυνση μιας ανοικτής οικονομίας, με αποτελεσματικό κράτος και ισχυρή επιχειρηματικότητα παραμένει επειγόν ζητούμενο. Αντ' αυτού καλλιεργείται στους πολίτες η εικόνα πως τα προβλήματα έχουν λυθεί και πως από εδώ και μπρος μπορούμε να δρέψουμε τους καρπούς της προσπάθειας.

Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, με υψηλότερους μισθούς και συντάξεις και χαμηλότερους φόρους και εισφορές, είναι ο κεντρικός στόχος της οικονομικής πολιτικής. Θα μπορούσε ήδη να είχε επιτευχθεί μέσω υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, αν είχε υποστηριχθεί η στροφή της οικονομίας από τα πρώτα χρόνια των προγραμμάτων. Με σταθερότερη στόχευση, η προσαρμογή θα είχε επιτευχθεί

Στο επίκεντρο της οικονομικής πολιτικής πρέπει να είναι η συστηματική υποστήριξη της ανάπτυξης με ισχυρή κινητοποίηση επενδύσεων.

πολύ ταχύτερα. Αν η οικονομία είχε αναπτυχθεί από το 2014 με ικανοποιητικούς ρυθμούς, τα μέσα εισοδήματα σήμερα θα ήταν πολύ υψηλότερα. Η λελογισμένη αλλά συστηματική μείωση φόρων, η αύξηση μισθών και συντάξεων θα επιτυγχανόνταν στο πλαίσιο μιας οικονομίας που θα μεγεθυνόταν. Η σημερινή κατάσταση, όμως, απέχει αρκετά από αυτό.

Η ελληνική οικονομία δεν έχει υπερ-αποδώσει, όπως πολλές φορές λέγεται. Αντίθετα, οι ρυθμοί μεγέθυνσης υπολείπονται κατά τουλάχιστον μισή ποσοστιαία μονάδα του στόχου της ίδιας της πολιτικής καθένα από τα τελευταία χρόνια. Όμως η οικονομία μας δεν έχει τεθεί σε τροχιά ισχυρής ανάπτυξης. Παραμένει σε ζώνη κινδύνου και καθεστώς ειδικής εποπτείας.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι κινήσεις πολιτικής πρέπει να γίνονται με προσοχή. Η διατήρηση συντάξεων για παλαιότερους συνταξιούχους υψηλότερων από ό,τι για νεότερους και με πολύ υψηλές ασφαλιστικές εισφορές για τους εργαζομένους υποσκάπτει τη βιωσιμότητα του συστήματος. Η μη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και ο μη εξορθολογισμός της κλίμακας, όταν η φορολογία εισοδήματος επιβαρύνει υπέρμετρα ένα μικρό μέρος των εργαζομένων, ειδικότερα με μεσαία εισοδήματα, αντιμάχεται τον παραγωγικό μετασχηματισμό. Όταν οι αυξήσεις των κατώτατων μισθών δεν είναι σταδιακές και λελογισμένες, επιβαρύνουν τελικά όσους αναζητούν εργασία και ειδικότερα τους νέους, όπου η ανεργία πλησιάζει το 40%. Ο προγραμματισμός προσλήψεων σε τομείς χωρίς άμεσες ανάγκες

ναρκοθετεί το δημόσιο ταμείο. Τέτοια μέτρα προσφέρουν πρόσκαιρη ανακούφιση σε μέρος του πληθυσμού, αλλά, αν δεν εντάσσονται σε ένα μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα ανάπτυξης, θα πληρωθούν από τον πληθυσμό με επιπλέον κόστος.

Το ότι η αύξηση των εσόδων του Δημοσίου από την επιβάρυνση μέρους της οικονομίας και ιδίως της εργασίας είναι θετική εξέλιξη, είναι μια επικίνδυνη παρεξήγηση. Ούτε όμως, από την άλλη, βαθιά δομικά προβλήματα μπορούν να λυθούν μόνο με μειώσεις φορολογικών συντελεστών. Στο επίκεντρο, λοιπόν, της οικονομικής πολιτικής το διάστημα έως τις βουλευτικές εκλογές, όπως και αμέσως μετά αυτές – όποια και να είναι η νέα κυβέρνηση – πρέπει να είναι η συστηματική υποστήριξη της ανάπτυξης με ισχυρή κινητοποίηση επενδύσεων. Το σχετικό κενό είναι τεράστιο. Το 2007 επενδύθηκαν στη χώρα 65 δισ. ευρώ, πέρυσι μόλις 20 δισ. Χωρίς συνείδηση του μεγέθους της πρόκλησης και αξιοπιστία και συνέπεια πολιτικής, το μέλλον της οικονομίας μας θα επιφυλάσσει δυσάρεστες εκπλήξεις.

* Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.